

Z OBSAHU	Dominik Chmielewski – předsunutá hlídka současné církve	05
	Pohled na mši svatou očima benedikťinů	07
	Na tenké hraně	14

Mosaika benátských mistrů (13. stol.) v římské bazilice sv. Pavla za hradbami. Foto: basilicasanpaolo.org

Christus vincit, regnat, imperat!

Slavnost Krista Krále, kterou slavíme poslední neděli v liturgickém roce (letos 20. listopadu) nám má připomenout, že v Kristu se vše počalo a v Něm se vše naplní.

Patří mezi tzv. „ideové svátky“, které nepřipomínají žádnou konkrétní událost z Kristova života, ale upínají pozornost k trvalému stavu, k základu naší víry. Přiznejme si, že pojmy „ideologie, ideový“ v nás někdy budí nedůvěru, protože se domníváme, že je nám vnucováno něco, s čím se osobně neztotožňujeme. Čtyřicet let jsme slyšeli o ideologii třídního boje, dnes je nám předkládána ideologie vševládnoucích financí, a třeba za čas někdo přijde s ideologií něčeho úplně jiného.

A vždy se ta nová ideová soustava uvede tím, že zcela znegativizuje tu předchozí. A pak se nelze divit, že soudný člověk má pochybnosti o tom, že to, co hlásají momentálně mocní, lidstvo potřebuje.

Kristovo království ale není z tohoto světa. Ježíš svou vůli nikomu násilně nenucuje, nedělá z lidí otroky, ale přátele. Ježíš chce lásku jako pouto mezi všemi lidmi i pouto s Bohem. Nemá paláce, ve kterých vládne, ale chrámy, ve kterých žehná.

Židé řekli: „Nechceme, aby tento nad námi kraloval!“ Ale my bychom měli v upřímnosti prosit: „Chceme, aby tento Král byl v nás, v našich rodinách, v našich školách, pracovištích, v celém lid-

ském společenství. Chceme, abychom již v tomto životě pocítili blahodárné účinky jeho království, jak je vypočítává mešní preface: *Království pravdy a života, království svatosti a milosti, království spravedlnosti, lásky a pokoje.*“

A to bude ten nejkrásnější hymnus, s jakým můžeme oslavit slavnost našeho Krále a se kterým můžeme i vstoupit do adventní doby. Letos bude trvat celé 4 týdny (příště to bude až v r. 2033). Očekávejme tedy Pána s nadějí, která se jednou naplní v nebi – u trůnu Krista Krále.

P. Antonín Ježek
výpomocný duchovní v ŘKF u kostela
sv. Prokopa, Praha–Žižkov

Počty církevních pohřbů rostou, hřbitovy hovoří o naší potřebě udržovat mezigenerační vztahy i tradice

Počty pohřbů v rámci katolické církve od roku 2019 rostou. V roce 2021 se jich konalo dokonce nejvíce od roku 2012, téměř 23 000. Stoupá i zájem i o tzv. jiné úkony křesťanského rozloučení se zemřelým jako je poslední rozloučení u hrobu, přítomnost kněze v krematoriu nebo zádušní mše. Jen v české provincii bylo v roce 2021 více než 1 800 takových úkonů.

Nárůst pohřbů souvisí s celkovým nárůstem počtu zemřelých v posledních dvou letech (téměř 140 tis. v roce 2021 oproti 112 tis. v roce 2019) i s narůstajícím zájmem o důstojné poslední rozloučení umocněným pandemií COVID-19.

Více církevních pohřbů se stále koná na Moravě než v Čechách, a i tento podíl stále mírně roste. Vloni se vyšplhal na 63,5% z celkového počtu církevních posledních rozloučení. Moravské diecéze patří mezi oblasti méně zasažené válečným a poválečným vysídlováním obyvatelstva, které způsobilo zejména v příhraničních oblastech zprerhání širších rodinných vazeb. Hřbitovy a jejich udržovanost jsou toho dokladem. V oblastech s méně narušenými mezigeneračními vztahy je tradice důstojných posledních rozloučení v křesťanském duchu stále živá. Na Moravě také přetrvává zájem o pohřby do země (2/3 ze všech katolických pohřbů).

Díky COVIDu roste zájem i o zádušní mše a další formy posledního rozloučení

Nemožnost uspořádat poslední rozloučení v širším kruhu blízkých v době pandemie patří mezi jednu z nejbolestnějších zkušeností tohoto období. Ukázalo se, že obřady posledního rozloučení mají mezi tradicemi své neodmyslitelné a pro vypořádání se s odchodem zesnulého klíčové místo. P. Mariusz Kuźniar, duchovní správce v Ořechu, který má na území farnosti několik hřbitovů, o tom ví své. „Nemožnost se důstojně rozloučit v širším kruhu známých a přátel bylo pro mnohé rodiny zesnulých smutnou zkušeností. Dříve byly pohřby společenskou událostí pro celou obec, podobně jak se

Foto: © Martin Myslivec / Člověk a Víra

o tom zmiňuje, ve svých knihách, můj slavný předchůdce na ořešské faře Jindřich Šimon Baar.“ I proto narostl v loňském roce zájem o dodatečná poslední rozloučení, například formou zádušní mše. Tu je totiž stejně jako kar možné uspořádat kdykoliv.

Na důstojné poslední rozloučení má mít právo každý

Touha po důstojném rozloučení v křesťanském duchu roste napříč celou republikou. Často se jedná právě o dodatečná rozloučení nebo možnost křesťanského způsobu rozloučení i pro nevěřící. Katolická církev se snaží důstojné poslední rozloučení nabízet všem a v různých podobách, právě podle možnosti a situace. „Pohřeb v kostele může nechat vystrojit i nevěřící potomstvo, pokud byl zesnulý pokřtěn. A pokud ne, jsou zde další možnosti, jak se v křesťanském duchu rozloučit

se zesnulým, například zádušní mše, zvonění, aj.,“ vysvětluje otec Stanislav Příbyl, generální sekretář České biskupské konference.

Přestože počty zemřelých se snad vrací na úroveň před pandemií a pohřby probíhají bez omezení, Katolická církev poskytuje křesťanské poslední rozloučení v nejrůznějších podobách a od roku 2021 tyto tzv. jiné úkony křesťanského rozloučení se zemřelým začala evidovat. Kromě klasické zádušní mše sem patří například poslední rozloučení u hrobu, přítomnost kněze při uložení urny nebo na civilním pohřbu v krematoriu, aj. (více na www.cirkev.cz/pohreb). P. Stanislav k tomu dodává: „I lidem nežijícím z víry přináší přítomnost duchovního na pohřbu paprsek naděje, že smrtí vše nekončí a že vzkříšený Kristus přemohl smrt.“

Církev.cz

SLOVO KNĚZE

V Římě byla otevřena výstava o páteru Henkesovi, vězni v koncentračním táboře

Putování ostatků bl. Richarda Henkese, Ludčeřovice. Foto: Jarmila Fussova / Člověk a Víra

„Komiks pro dospělé“ o životě blahoslaveného pallotina P. Richarda Henkese je nyní vystaven v Německém poutním centru v Římě. Výstava „A když mě pravda zničí“ přilákala proudy návštěvníků už v Limburgu, v pondělí 18.10. pak byla otevřena v Římě. Henkes zemřel v koncentračním táboře Dachau v roce 1945.

Každý, kdo se za nacismu postavil za křesťanský obraz člověka, žil v ohrožení života. Takovou zkušenost měl i pallotinský otec Richard Henkes. Byl udán, gestapo ho zatklo a odvezlo do koncentračního tábora Dachau, kde se při ošetřování nemocných nakazil tyfem a 22. února 1945 zemřel.

„Měl velkou víru v Boha i v těch nejtěžších situacích. To je to, co vždycky obdivuji, například to, že ani v Dachau neztratil víru v Boha a vždycky myslel mimo obvyklý rámec,“ řekl nám na vernisáži výstavy německý pallotin otec Alexander Holzbach. „Polští spoluvězni pro něj byli důležití, také čeští pro něj byli důležití zvláštním způsobem, protože působil jako farář na Hlučínsku – nepřemýšlel v kategoriích nahore a dole, ale v logice rovnosti bratří sester před Bohem.“

Neobvyklá umělecká forma

Také kurátor výstavy Martin Ramb vidí paralelu s dnešním prožíváním víry: „Na pozadí pandemie, kterou jsme v posledních letech zažili, je otec Henkes jistě velkým příkladem milosrdenství a lásky.“ Zvláštností výstavy je její neobvyklá umělecká forma, vysvětluje kurátor. „Grafický dokument je něco jako grafický

román, ale vychází z historického pozadí a je pojat velmi dokumentárně. Je to, chcete-li to přeložit, komiks pro dospělé.“

Komiks a katolické mučednictví ve Třetí říši – tato kombinace opravdu zaujme. Grafický dokument o otci Henkesovi navrhl berlínské designérské duo „DrushbaPankow“, které tvoří Alexandra Kardinar a Volker Schlecht. Záhy za něj získali třetí místo v soutěži European Design Award.

V první polovině roku 2023 lze očekávat i českou verzi této výstavy.

Humánní reakce na teror

Blahoslavený otec Henkes je uctíván i v České republice. Pro velvyslance České republiky u Svatého stolce Václava Kolaju, který se zahájení také zúčastnil, byl tento otec pallotin „mužem modlitby a pokoje, který vnášel světlo do noci světa“ a na teror národních socialistů odpovídal laskavostí a lidskostí.

V září 2019 byl otec Richard Henkes z Westerwaldu v Limburku přijat mezi blahoslavené katolické církve. Od té doby se v limburské diecézi objevilo mnoho iniciativ k uctění jeho památky, zejména v oblasti vzdělávání. K obrazovému dokumentu, jehož části jsou nyní vystaveny v Římě, vznikla také učební pomůcka pro školáky v němčině a češtině. Výstava v Německém poutním centru v Římě byla otevřena do 19. listopadu od pondělí do pátku od 10 do 16 hodin.

Vatican News

S blížícím se koncem roku nám opět církev prostírá na stůl Slova Knihy Zjevení sv. apoštola Jana. Knihu, která je plná znamení, hrůzostrašných vizí Božích trestů, hrozeb a varování. Asi proto se mnozí tomuto v pravdě apokalyptickému čtení vyhýbají a jiní zase naopak se v tom s jakousi zálibou nímrají a hledají v této knize doklady, že právě nyní žijeme v oněch časech, o kterých nás Zjevení informuje. Jenže, má to jeden háček, v apokalyptických časech církev žije od svého raného počátku. A v jejích dějinách se vždy našel dostatek těch, kteří tvrdili, že právě nadešel TEN čas.

My, kteří sledujeme Všechny ty katastrofické události zprostředkované skrze televizi, tiskové zprávy, ale i třeba dějepisná díla a dokumentární pořady, si asi těžko můžeme představit, co prožívali a stále prožívají naši souvěrci ve válkách, zajetí, pronásledování ať již minulých či právě probíhajících o tom všem můžeme s chápajícím úsměvem diskutovat někde v poklidu domácího pohodlí, v závětrí kaváren, na diskuzních fórech nebo kdekoli jinde, kde nám zdánlivě nic nehrozí. Ale ono nám hrozí! Hrozí nám, že promarníme šanci, ke které nás tato kniha vybízí, ba přímo burcuje: „Ale to mám proti tobě, že už nemáš takovou lásku jako na počátku. Rozpomeň se, odkud jsi klesl, navrať se a jedej jako dřív. Ne-li, přijdu na tebe a pohnu tvým svícem z jeho místa, jestliže se neobrátíš.“ (Zj 2, 4–5) A také, že i když můžeme tuto knihu číst jak horor (a mnozí ji tak i čtou) snadno zapomeneme, že končí happy endem: „Hle, přijdu brzo. Blaze tomu, kdo se drží proroctví této knihy.“ (Zj 22,7)

Happy endem pro každého, který nezapomíná na to, že Ježíš Kristus je král a dle toho se také snaží žít.

Evermod Jan Sládek

P. Mgr. Evermod Jan Sládek, OPraem. farář farností Lomnice nad Popelkou, Libštát a Nová Ves nad Popelkou

TAK TO BUDE, AŽ PŘIJE SYN ČLOVĚKA

27. listopadu 2022 – I. neděle adventní – Mt 24,37–44

Jan Zlatoústý

Rozkoše a pokoj se týkají těch, kdo jsou pošetilí. Proto apoštol neříká: „až bude pokoj“, ale „až budou mluvit“. Je tu klid a jistota, čímž ukazují svou nerozumnost, stejně jako byli nerozumní ti, kdo byli nerozumní za dnů Noemových. Byli to bezbožní, nikoli spravedliví, kdo se oddával rozkoším: procházeli soužením a hořkostí. Ukazuje tak, že až přijde Antikrist, budou se nespravedliví oddávat nemravným rozkoším a vzdávat se naděje na vlastní spásu. Proto uvádí příklad, který se k této věci hodí. Když se totiž archa stavěla, někdo uprostřed ní měl kázání a předpovídal budoucí zlo. Bezbožní však nevěřili, jako by to znamenalo, že žádné zlo nepřijde, a oddávali se rozkoším. Mnozí nevěří tomu, co bude, a tak si bere na pomoc minulost, aby jeho předpovědi byly věrohodnější. Pokračuje dalším znamením, že ten den přijde nečekaně, ale že mu není neznámý, když mluví: tehdy budou dva na poli: jeden bude vzat, druhý ponechán. Těmito slovy ukazuje, že služebníci i páni budou vzati i ponecháni, nečinní i pracující.

Hilarius

Nebo den Páně nalezne na poli dva jako dvojí lid, věřící a nevěřící, ve světě, který je jakoby v práci v tomto životě. A rozdělí se, až jeden zůstane a druhý bude odňat. Tak nás učí rozlišovat mezi věrnými a nevěrnými. Až se totiž Boží hněv rozhoří naplno, budou svatí shromážděni do žentoury a věrní budou ponecháni na pospas nebeskému ohni. Totéž platí o mlýncích; proto následuje: dvě budou mlít na obilném mlýnku: jedna bude vzata, druhá ponechána. Mlýny jsou dílem Zákona. Část Židů uvěří skrze Eliáše, stejně jako uvěřili skrze apoštoly, a budou ospravedlněni vírou. Jedni budou pro tuto víru s dobrými skutky odvedeni, druzí budou ponecháni, aby se marně drtili s marnými skutky podle Zákona a nepřipraví si nebeský chléb.

Jeroným

Nebo budou dva přistiženi na poli, jak

Domenico Ghirlandaio: Masakr nevinných (1485–1490)

dělají stejnou práci a zdánlivě sejí totéž, ale ovoce své práce nedostanou stejným způsobem. Také těmi dvěma, které melou stejně, máme rozumět buď Synagogu a Církev (neboť se zdá, že melou současně v Zákoně a z téhož Písma svatého melou mouku Božích příkazů), nebo jiné hereze, které se zdají mlít mouku svých nauk buď z obou Zákonů, nebo z jednoho.

Remigius

Nebo tato slova ukazují tři řády církve. Dva na poli jsou řádem kazatelů, jimž bylo svěřeno pole církve; dva ve mlýně jsou řádem ženatých a vdaných, jejichž různé starosti jimi zmítají sem a tam, jako by táhli mlýn v kruhu; a dva na lůžku jsou řádem zdrženlivých, jejichž pokoj je označen slovem lůžko. V těchto řádech jsou dobří a špatní, spravedliví a nespravedliví. Proto budou některé z nich ponechány, jiné odňaty.

Řehoř

Kdo má oči otevřené, aby viděl pravé světlo, ten bdí. Bdí ten, kdo skutky zachovává to, čemu věří. Bdí ten, kdo od sebe odhání temnotu necitlivosti a nedbalosti.

Nebo zloděj vnikne do domu bez vědomí hospodáře, když duch dřímá a stráží se, nečekaně přijde smrt, vnikne do příbytku našeho těla a ublíží tomu,

koho najde jako spícího. Když totiž duch nejméně očekává blížící se neštěstí, smrt zastihne nic netušící jako trest. Kdyby byl vzhůru, bránil by se zloději. Předem by se připravil na příchod Soudce, který se tajně zmocňuje duší, a kajícím by před ním stanul, aby nezahynul bez lítosti. Pán však chtěl, aby poslední hodina byla neznámá, žijme tedy v neustálém podezření, že se blíží, abychom se na ni mohli bez ustání připravovat, když ji nemůžeme ani v nejmenším předvídat; proto z toho vyplývá: Proto i vy buďte připraveni, neboť Syn člověka přijde v hodinu, kdy se nenadějete.

Augustin

„Bděte“ řekl nejen těm, ke kterým tehdy mluvil a kteří ho poslouchali, ale i těm, kteří byli o mnoho let později, a dokonce i nám a těm, kteří budou po nás až do jeho posledního příchodu. V jistém smyslu se totiž týká všech. Pro každého přijde ten den, až přijde jeho den. Každý tedy odtud odejde tak, jak bude v onen den souzen. Každý křesťan má bdít, aby ho den Páně nezastihl nepřipraveného. Toho, koho zastihne nepřipraveného, zastihne nepřipraveného v poslední den jeho života.

přeloženo, zpracováno a redakčně upraveno podle www.catena aurea.sk

DOMINIK CHMIELEWSKI – PŘEDSUNUTÁ HLÍDKA SOUČASNÉ CÍRKVE

Vlivem událostí poslední doby mnozí tuší, že bude třeba o víru více zabojovat a něco pro ni obětovat.

Leckdo se přitom nechá zahlit katastrofickými vizemi. Málokdo ale dokáže svůj jasnozřivý, až prorocký vzhled do budoucnosti křesťanství propojit s nadějí a praktickými radami tak jako polský salesián Dominik Chmielewski (* 1973).

Jeho osoba jako by byla průnikem všech čtyř mužských archetypů (*bojovník, král, mudrc a milovník*), s přehledem ale dominuje *bojovník*. Křesťanského bojovníka přitom s rostoucí ostrakizací křesťanů mnozí věřící zoufale hledají a věří, že se nás ujme. Pak jsou zklamáni, když zjistí, že jde spíš o karikaturu či absenci ostatních archetypů (Orbán, Trump, Klaus, Volný, Kotleba...).

Obava, zda nejde jen o vnější formu nebo stylizaci, napadne člověka i při prvním poslechu Dominika Chmielewského: atletická postava, ostře řezané rysy, vyholené skráně, burčující hlas a strhující dikce, absolutní koncentrace, žádné slovní omáčky a odbočky, silná slova, tykání abstraktnímu posluchači... Není divu, ve svých 21 letech byl „Dominátor“ držitelem třetího danu v karate a vedl Polský svaz bojových umění, a hodlal boji dokonce „zasvětit“ život tím, že se odstěhuje mezi mistry karate na japonskou Okinawu.

Jenže právě v době, kdy se ho už soupeři začínali bát, protože „na jeho očích bylo vidět, že by byl schopen i zabít“, mu převrátila život Medžugorje. Tam se rozplakal a zažil neuvěřitelný příliv něhy a lásky. Poslal po vizionářce Vice vzkaz Panně Marii a když se vrátil do Polska, jeho blízcí ho nepoznávali. Začal se postit a intenzivně modlit, vypnul televizi. Pro šokované karatisty uspořádal spontánní exercicie, ukončil kariéru a po poradě s řeholnicí a modlitbách vyslyšel nabídku Panny Marie: „Pokud nechceš být celý navždy můj a mít rodinu, požehnám ti. Ale pokud budeš mým milovaným knězem, budeš velmi šťastný.“

Je fascinující, jak jeho ustrojení bojovníka a energii Bůh přetvořil pro kněžskou službu. Začíná to už zmíněným str-

P. Dominik Chmielewski na setkání Bojovníků Mariiých. Foto: Dominik Chmielewski / FB

hující stylem promluv, při kterých tu téměř křičí, tu šeptá, anebo máme pocit, že se brzy rozpláče. Není v tom ale rétorické cvičení nebo kýč. To pouze forma odpovídá důležitosti obsahu, který s naléhavostí tryská z jeho nejhlubšího nitra (hovoří vždy spatra). A při tom zůstává věrohodný a přirozený, mluví tak srozumitelně, lidově a naléhavě, že těžko dnes najdeme podobného kazatele.

Při promluvách uplatní jak znalosti teologie, historie či biblické hermeneutiky, tak psychologický vzhled do nitra člověka 21. století. Klade důraz na hloubku modlitby, rozjímání Boží přítomnosti, adoraci, zpověď, pokání, půst a zejména eucharistii. Říká: při rozhovoru s Bohem „neadorujte“ svůj problém, prostě spíš za druhé, ale zároveň věřte, že při totálním odevzdání se Bohu on „vyřeší“ i vaše záležitosti.

P. Chmielewski mluví o věcech, o nichž vám v západní církvi hrozí označení fanatik: o omývání Kristovou krví a zmasakrovaném Ježíšově srdci (paralela s Gibsonovými *Pašijemi*, ovšem bez jeho naturalismu), o ďáblu, peklu a očistci, Zlu a exorcismu, prokletí a požehnání, eucharistických zázracích, zázračných uzdraveních, prorockých konce světa, odevzdávání plodného utrpení, zjevení Panny Marie podivuhodně zapadajících do historických souvislostí – a samozřejmě Apokalypse.

Ale nejde mu o strašení, o nostalgii po „starých dobrých časech“ ani o fas-

cinaci zlem, natož o snahu povyšovat se nad ty, kteří tomu nevěří. Jde mu čistě a jen o spásu duše, o uvědomění si naší hříšnosti, ale i důstojnosti Božích dětí, o uzdravení vztahů s Bohem a upevnění víry a připravenost na krizi. Odmítá boj s názorovými nepřáteli (protože všichni jsou naši bližní).

V souladu s charismatiky upozorňuje, že křesťan budoucnosti musí věřit v zázraky. Vypráví třeba příběh, který mu tlumočil jeho spolubratr, působící na misiích v Peru. Indiánky tam před proměňováním položili nemocné dítě před oltář a intenzivně se za něj modlily. Když ho pak vyzvedávaly, bylo zdravé. Kněz za nimi vyděšeně běžel: „To dítě je opravdu zdravé! A s vámi to nic nedělá!“ Udiveně odvětily: „Ale otče, vždyť eucharistie má moc ho uzdravit. Tak čemu se máme divit?“ – a evropský kněz se v tu chvíli zastyděl nad slabostí svojí vry.

Ostatně zdá se, že otci Dominikovi mnohem víc rozumějí obyčejní lidé, kteří ještě pro tyto úkazy neztratili cit, než racionální intelektuálové, kterým jeho radikalita přijde nezdravá. Kritika teologů i dalších vědců už vzrostla natolik, že se 10. října rozhodl bránit dvacetistránkovou reakcí (na Facebooku jeho oficiální skupiny nebo na www.misyjne.pl). Jak asi tušíme, označují ho za heretika, který „vyhrožuje Apokalypsou“, „přeexponoval mariánské téma“, příliš mluví o Satanovi (a přímo tlumočí jeho výroky), je elitář –

P. Dominik Chmielewski při natáčení filmu "Wyszyński – zemsta czy przebaczenie". Foto: Dominik Chmielewski / FB

výrokem, že v budoucnu si víru udrží jen malý počet lidí... a příliš křičí při kázání (tuto výtku otec Dominik odrazil citací Izajáše 58,1: „Křič z plna hrdla, ze všech sil, pozvedni hlas jako polníci.“)

Zmínky P. Chmielewského o potřebě radikálního obrácení současného západního člověka – pohlceného sobectvím, závislostmi a konzumem, adorujícího své ego, zoufale osamělého u monitoru či displeje – jdou ruku v ruce s jeho vírou, že vstupujeme do posledních časů, do předzvěsti druhého Ježíšova příchodu. Tehdy bude víra zkoušena ohněm a nebude stačit církev jako jedna z wellness terapií, nedělní „sociální“ křesťanství, rychlozprávě jednou za čtvrt roku a narychlo odhrkaný desátek před spaním. Musíme jít na dřev, lépe řečeno na kolena: denní eucharistie, noční adorace, prostrace ve tvaru kříže... Věřit v Boha nestačí (vždyť v něj věří i ďábel!), je třeba ho milovat a toužit po jeho lásce, věnovat mu víc času než mobilu, televizoru či Instagramu.

Cílem je totálně a s radostí se přimknout k vše-mohoucímu (ne jen „trochu-mohoucímu“) Ježíši a k Panně Marii, kteří nás převedou přes blížící se pohromy, „exorcisovat“ v sobě všechny strachy kromě bázně Boží, obětovat za spásu svou i bližních vše kromě své duše. Ostatně hlavní odpovědnost za to, jestli i naši bližní poznají Boha, neseme právě my křesťané – a proto budeme také přísněji souzeni než ti, kteří dar víry nedostali.

Co je asi pro někoho hůř uchopitelné, je přesvědčení P. Chmielewského o zvláštním poslání Polska, které s ohledem na jeho geopolohu i na roli sv. Faustyny a sv. Jana Pavla II. vnímá jako „nový Izrael“. Nebo jeho ostrá kritika protiepidemických opatření („K čemu je

naše víra, když se bojíme nějakého viru? Korunujte Ježíše, ne virus... Jezuité v Hirošimě díky růženci přežili atomovou bombu!“), podle něj jsme online bohoslužbami ustoupili Zlému, který takto chtěl omezit sílu eucharistie.

Zmínili jsme v úvodu to, že v Dominikovi Chmielewského je kromě bojovníka i kus *krále, mudrce a milovníka*. To dokládají jeho praktické aktivity – ať už jde o postní program pro rodiny *Ninive*, založení mužského hnutí *Wojownicy Maryi (Mariini bojovníci; kritici ho označují za „sektu“)*, které pořádá modlitební procesí s eucharistií po polských městech, anebo vyhlášení nočního duchovního „boje o požehnání Polska“. Vede duchovní cvičení, zpovídá, působí jako exorcista a promlouvá v kostelech i na shromážděních. Nakolik se jako zpovědník umí vcítit do běžných lidí, dokládá jeho precizní popis mezilidských vztahů včetně nešvarů od nezdravé sexuality přes závislosti na sítích až po workholismus atd.

Jako správný „král“ nemluví o názo-rech netýkajících se víry a nerozebírá ani sporná církevní témata – takže navzdory důrazu na zjevení a zázraky ho vlastně sotva lze zaškatulkovat mezi konzervativní kněze. Navíc mluví „jazykem doby“ (najdeme i video, v němž o víře rapuje), využívá moderní technologie. Nemluví „proti“ někomu – říká, že pokud máme „nepřátele“, máme jim o to víc pomoci do nebe. „Nemůžete cítit nenávisť při slově Putin. Musíte se na něj dívat Ježíšovým a Mariiným očima jako na milovaného syna Božího.“

Pokud podobně jako padre Pio „zahřmí“, je v tom snaha vyburcovat naši víru, ne našťvanost – vždyť posluchače oslovuje „kochani moji“, občas prohodí

vtip, usměje se. Snad není klišé říct, že jeho promluvy mají potenciál dojmout k slzám. Zároveň vždy „asertivně“ varuje, aby ho lidé dál nebombardovali prosbami o modlitby s odůvodněním, že on má přece k Bohu blíž než oni – reaguje takto: „Musíš se k Bohu přiblížit sám. K čemu se budu za tebe modlit já, když tě promění jedině tvoje vlastní modlitba?“

Pokud přece jen hledáme někoho podobného, nabízí se P. Marián Kuffa, který vybudoval v podtatranských Žakovcích útočiště pro lidi na okraji – i jeho tradiční média opomíjejí, takže se jeho slova šíří přes YouTube. Paralela začíná už při narození: Dominikovi hrozilo uškrcení pupeční šňůrou, Marián málem zemřel na zápal plic. Jejich matky je ale při svých modlitbách zcela odevzdaly Panně Marii. Oba otcové (Dominikův jen zprvu) bojovali s alkoholem. Oba mladíci byli úspěšní v bojových uměních, než jim „zkřížila plány“ Panna Maria – proto ta „přeexponovaná“ úcta k ní. Oba spojuje i úcta ke kněžím – nekritizují je. Oba jsou nebojácní, radikální v původním slova smyslu, a přitom pokorní, říkají, že jsou jen Božím nástrojem.

Je až nepochopitelné (a svědčí to něco o nás Čechách), že v našich médiích je P. Chmielewski vlastně neznámý a z řady jeho publikací vyšla dílem nadšence jediná jeho kniha česky až letos. Slováci ho „objevili“ mnohem dříve, přednášel v Košicích a je jedním z pilířů vysílání Slovenského dohovoru za rodinu.

Otec Dominik stále opakuje, ať se nebojíme posledních časů, protože Bůh nás jimi v případě upevnění naší víry provede. Pokud se tedy už začíná formovat „pokolení Nevěsty“, předurčené ke konečnému triumfu nad Zlem, máme velké povzbuzení právě v tom, že jedním z vysunutých hrotů těchto „speciálních jednotek“ je i dobře vycvičený Boží bojovník Dominik Chmielewski.

Jan Mazanec

Jan Mazanec
publicista

POHLED NA MŠI SVATOU OČIMA BENEDIKTINŮ

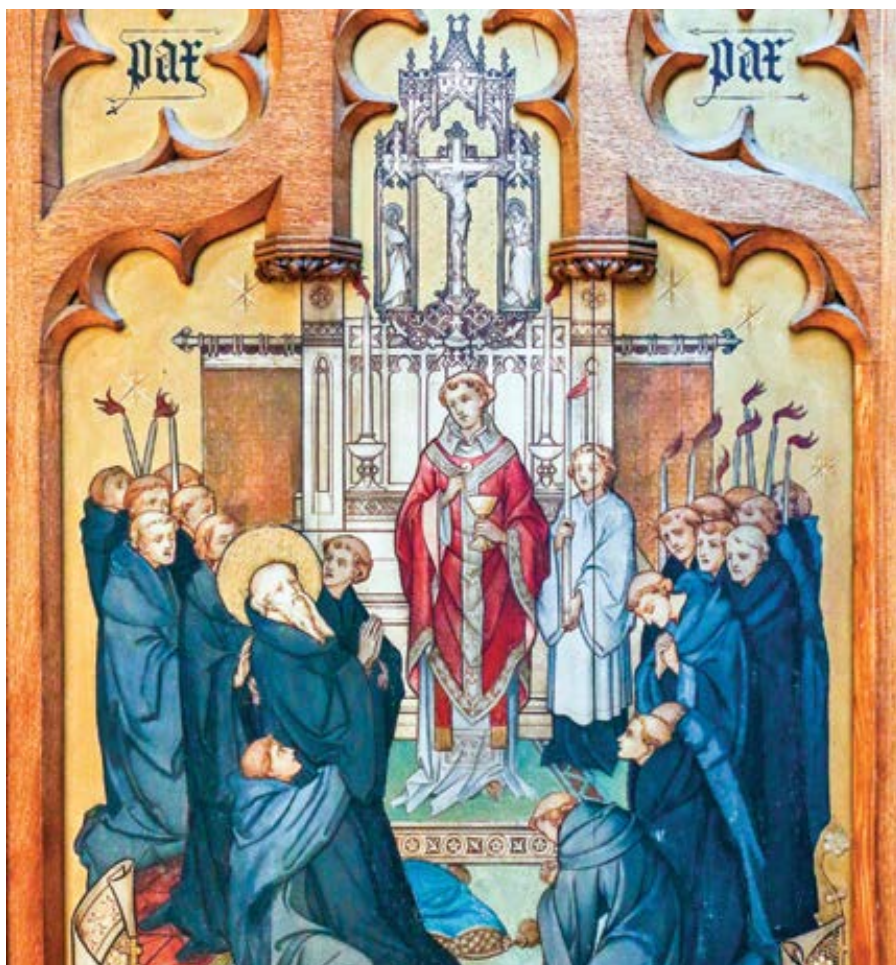
Náš Pán velkoryse daroval církvi mnoho skvělých „škol spirituality“, které se rozvíjejí ve velkých mnišských řádech.

I když jsou nakonec všechny tyto školy ve vzájemném souladu (jinak by nemohly být považovány za katolické!), každá z nich ve svém přístupu k duchovnímu životu, ctnostem, praktikování víry, modlitbě, apoštolátu atd. zdůrazňuje a akcentuje něco jiného.

Lze říci, že každá z těchto škol nás může naučit něčemu důležitému ohledně našeho duchovního života a vlastně i ohledně samotné mše svaté. V této sérii článků nabídnou průběžný komentář k jednotlivým částem a cílům mše svaté podle toho, jak její různé aspekty rezonují v různých školách spirituality: benediktinské, karmelitské, dominikánské, františkánské a jezuitské. Nečekejte vyčerpávající popis dané školy spirituality; to by zabralo celý svazek a už to udělali svatí řeholníci, kteří jsou pro to kvalifikovanější než já. Můj záměr je skromnější: chtěl bych osvětlit mši svatou z pěti různých úhlů a ukázat, že ji lze vnímat jako prisma, skrze něž se Kristovo bílé světlo rozvíjí v celé spektrum všech různých škol.

Začněme tedy u benediktinů.

Neoficiálním heslem řádu svatého Benedikta je *ora et labora*. Je to pravidlo pro celý život. Benediktini věrní své řeholi jsou známí nádhernou vyvážeností svého života: umí sladit práci a modlitbu, tělesné a duchovní, manuální a intelektuální, vnější a vnitřní; dokážou vyvážit také záležitost individuální a společenské. Modlitba je jako nádech, přijímání Boží milosti; a práce je jako výdech, používání darů, které nám Bůh dává, k budování jeho království ve světě. *Ora et labora*. Nebo jako pumpování našeho krevního oběhu: krev se vrací do srdce, aby se okysličila, a pak je pumpována do zbytku těla, aby přinášela kyslík tam, kde je ho zapotřebí. Svatý Pio z Pietrelciny kdysi poznamenal: „Modlitba je kyslík pro duši.“ I my se ve své duši potřebujeme vracet k srdci, k Nejsvětější-

Smrt sv. Benedikta v Douai Abbey. Foto: Lawrence OP / flickr

mu Srdci Ježíšovu, abychom byli obnovováni jeho milostí; a když se tak děje, můžeme být vysláni k ostatním údům jeho mystického těla, abychom sloužili jejich potřebám.

Ora et labora. Odevzdáváme se Bohu, při mši svaté, při veřejné modlitbě, při soukromé modlitbě; a on nám dává sílu jít a pracovat. A zjišťujeme, že čím horlivěji se mu snažíme sloužit ve všem, co děláme, tím dychtivěji se vracíme k modlitbě, k prameni života, protože vidíme, jak moc potřebujeme jeho pomoc k vykonání důležitých věcí.

I mše svatá se řídí touto zásadou. Modlíme se v duchu, ale účastníme se také svými smysly a údy: stojíme, sedíme, klečíme; děláme gesta; zpíváme, mluvíme a mlčíme. Proč to všechno děláme? Kromě symboliky konkrétních slov a úkonů existuje obecný důvod: při bohoslužbě nejsme zcela pasivní, jsme aktivní: zapojujeme při ní své svaly a hlasivky, abychom se tělem i duší odevzdali Pánu.

Ale nejsme aktivisté, kteří si myslí, že při bohoslužbě záleží jen na tom, že něco říkáme a děláme. Tou nejlepší aktivitou, které se můžeme oddávat, je naše vníma-

vost vůči Boží milosti, což je vlastně ten nejdůležitější důvod pro naši účast na mši svaté: ne to, co děláme navenek, ale to, co děláme vnitřně, nebo co dovolíme, aby se s námi dělo. Vnější gesta a slova mají iniciovat, vést a posilovat naše vnitřní přijímání milostí, které nám Bůh chce dát. Opět pohlédneme na moudrost benediktinů. Neříkají *labora et ora*, nejdříve pracuj a pak se modli, ale *ora et labora*: upni svou mysl na Pána a pak se věnuj svému dílu – a to platí i pro „dílo“ církevní liturgie, *opus Dei*.

Když se snažíme dát našemu životu řád, je třeba se vyvarovat dvou hlavních chyb, z nichž každá spočívá ve vyzdvihování jedné strany na úkor druhé. Existuje modlitba bez práce: říkáme tomu kvietismus, názor, že člověk by se měl odevzdat Bohu tak, aby nemusel dělat nic jiného a o nikoho jiného se starat: v podstatě není třeba vykonávat žádnou práci. A pak je tu práce bez modlitby: tomu bychom mohli říkat aktivismus – jako by to nejdůležitější, co musíme dělat, byla práce „tam ve světě“, kde bychom měli řešit problémy. Tento postoj je samozřejmě v dnešní době mnohem častější než ten opačný. Kdy jste se naposledy setkali s kvietistou? Ale aktivistů je jako máku.

Svatý Benedikt nám klidně připomíná: *Ora – et labora*: Nejprve se modlete, pak pracujte. Jděte na mši svatou, pak pokračujte ve své každodenní práci, ať už je jakákoli. Neupřednostňujte ani důležité záležitosti před *unum necessari-*

um, „jedinou nutnou věcí“. Všimněte si moudrosti mnichů a řeholnic. Jakoukoli práci, kterou musí vykonávat, omezují každý den na určitý časový úsek, takže jejich práce nikdy nenarušuje modlitbu. Kolem doby modlitby stavějí posvátné zdi a dbají na to, aby v příslušnou hodinu byli uvnitř těchto zdí. Podobně jako pevnost nebo citadela nemůže být toto útočiště zničeno. „Nic nemá mít přednost před Božím dílem,“ říká Řehole sv. Benedikta. Zdá se, že v dnešní církvi dávají duchovní přednost téměř čemukoli. To je vážné narušení pořádku.

Světec z Nursie vždy hovoří o liturgii jako o „Božím díle“, *opus Dei*. Nazývá ji tak ze dvou důvodů: za prvé proto, že je to skutečně nejvlastnější Boží dílo; přicházíme, aby v nás mohl působit Bůh. Jak říká Ježíš v Janově evangelium: „Můj Otec pracuje bez přestání, a proto i já pracuji.“ On je hrnčíř, my jsme hlína. Pokud hlína není na hrnčířském kruhu nebo v jeho ruce, nezíská požadovaný tvar. Svátý Benedikt tím také míní, že je to naše práce pro Boha: tím, že mu věnujeme svůj čas, své myšlenky, své touhy, mu ukazujeme, že ho ve svém životě stavíme na první místo. Dáváme mu svou mysl, svůj hlas, svou píseň, své mlčení, své plné a oduševnělé uctívání. Tohle budeme dělat v nebi, kam, jak doufáme, přijdeme – takže bychom to měli začít činit už tady na zemi, protože jinak se dostaneme do formy pouze krkolomným stoupáním po kruzích očistce!

Naš duchovní život je rozhodně to nejdůležitější, o co bychom měli pečovat, ať už jsme kdekoli či ať v životě děláme cokoli. Kdybychom měli pronikavý intelekt jako andělé, viděli bychom to velmi jasně; my jsme však spíše pošetili a neustále jsme v pokušení klást na první místo druhotné věci a odkládat ty důležité. Na konci dne – na konci každého dne, když zpytujeme své svědomí – musí naše první otázka znít: Přiblížil jsem se dnes Bohu? Modlil jsem se? Vytvořil jsem si příležitost k modlitbě? Přijal jsem, pokud to bylo možné, svátosti, které mi nabízí k mému posvěcení?

Nic jiného v životě nemůže nahradit božskou moc svátostí; nic nemůže nahradit jedinečnou úlohu posvátné liturgie a vnitřní modlitby, které jsou nepostradatelnou příčinou a podmínkou duchovního růstu. Stručně řečeno: chceme-li duchovně růst, musíme tyto věci učinit osou, kolem níž se otáčí náš život.

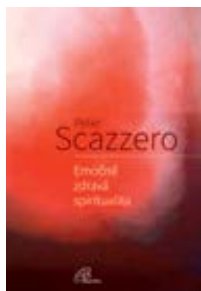
Peter Kwasniewski
OnePeterFive
Přeložila Alena Švecová

Peter Kwasniewski, PhD
spisovatel, publicista a skladatel

Z nabídky nakladatelství a knihkupectví PAULÍNKY

NAKLADATELSTVÍ PAULÍNKY • Jungmannovo nám. 18, 110 00 Praha 1,
tel.: 224 818 757, on-line knihkupectví: www.paulinky.cz, objednavky@paulinky.cz

Peter Scazzero: Emočně zdravá spiritualita

Nelze být duchovně zralý a zároveň emočně nezralý: k tomuto závěru autor dospěl díky bolestným zkušenostem se sebou samým i s lidmi, které se coby pastor multietnické komunity pokoušel vést ke Kristu a duchovně formovat. Jeho služba i rodinný život byly poznamenány emoční nezralostí a vnitřní rozervaností.

Brož., 264 s., cena 295 Kč

Wilhelm Hünermann: Živé světlo

Hildegarda se stala jedním z velkých světel, jež Bůh postavil na svícen, aby „svítilo všem v domě“ (srov. Mt 5,13–14).

Brož., 328 s., cena 399 Kč

VZESTUP KŘESŤANSKÝCH HODNOT V ITÁLII

Italská konfrontace s realitou

Zatímco sedím u stolu a píšu tento článek ve svém bytě v Garbatelle, ve stejné římské čtvrti, kde vyrostla Giorgia Meloniová, koná se venku jakési politické shromáždění. Nevím, která z četných italských stran jej pořádá, ale je to poněkud žalostná sešlost asi čtyřiceti lidí, kteří jsou spoře oděni, na hlavách mají červené čepice a masky. Je tam dokonce i na evropské poměry dost zženštilé vypadající chlapík, který cosi křičí do mikrofonu. U malého mixážního pultu stojí zvukař. Vidím pár lidí s duhovými vlajkami „pace“ – jak se jim v Itálii říká. Poblíž křičícího chlapíka stojí – jak se ovšem mohu jen domnívat – pravděpodobně jeho maminka a její kamarádky, které ho tak trochu podporují – zdůraznil bych však slovo „trochu“. Zjevně do svého projevu vložil značné úsilí, ale s velkým úspěchem se nesetkal.

Takováto žalostná shromáždění jsou v Itálii běžná.

Naštvaná osoba X, kterou již otravuje politik Y, se marně snaží přesvědčit otrávenou osobu Z, aby se rovněž naštvala. A do takovéto situace vstupuje Giorgia Meloniová jako očekávaná italská premiérka. Říkám „očekávaná“, protože technicky vzato předsedu italské vlády vybírá prezident republiky podle toho, kolik hlasů získají strany nebo koalice (několik stran se dohodne na společné kandidatuře) v parlamentních volbách.

Nechci se však pouštět do anatomie italské politické hydry, která jako by zečtyřnásobila své byrokratické hlavy pokaždé, když se domníváte, že už jí začínáte rozumět.

Prozatím jen vezměte na vědomí, že Giorgia Meloniová vyhrála parlamentní volby, z nichž pravděpodobně vzejde jako nová premiérka. Musíte také vědět, že většina voličů skutečně hlasovala napravo od středu pro konzervativnější strany a koalice. Meloniová zvítězila v rámci komplikované změní současné italské politiky. Zvítězila v zemi, která je unavená po dlouhé byrokratické pande-

Giorgia Meloniová. Foto: fratelli-italia.it

mii, v zemi, která si klade otázky ohledně vlastní identity vzhledem k roli, kterou hraje v rámci Evropy, a ohledně své odpovědnosti vůči vlastnímu lidu vzhledem k rostoucímu počtu přistěhovalců a nízké porodnosti a stále přítomné debatě o potratech (a nyní i válce) v rámci celého kontinentu.

Myslím, že lze říci, že Italové jsou politikou unaveni.

Volební účast byla podle zpráv *Rai* nejnižší od italského institucionálního referenda v roce 1946. Tím se pravděpodobně částečně vysvětluje to, co jsem označil jako mnoho „žalostných“ stranických shromáždění, která můžete po městě vidět. Nikdo toho ve skutečnosti moc neprosazuje. Zdá se, že Italové vědí, že věci nejsou v pořádku a že se země dostala na scestí. Meloniová tedy vyhrála ve volbách s nejnižší voličskou účastí se ziskem šestadvaceti procent hlasů v italském volebním systému „relativní většiny“.

Je důležité, aby konzervativci vzali tuto poznámku na vědomí, jelikož tvrzení, že „se v Itálii probudila mlčící většina“, není úplně správné.

V současné době má velmi malou skutečnou podporu, relativně malou podporu u mladší generace, velmi malou podporu odborářů, kteří tvoří velkou část italské pracovní síly. Agentura *Reuters* to vyjádřila takto: voličskou základnou Meloniové

jsou živnostníci a katolíci. U prvně jmenovaných jde o rostoucí demografickou skupinu, u druhých o klesající.

Význam Meloniové

Nicméně tato konfrontace s realitou, kterou se snažím provést, neubírá nic na tom, jak důležité může být vítězství Meloniové pro ty z nás, kteří jsou ochotni bojovat za společnost postavenou na křesťanských principech. S Meloniovou je to takhle: v unavené společnosti, která neví, jak vyjádřit svůj názor, a je křehká, pokud jde o chápání sebe sama a své budoucnosti, skutečně vystoupil někdo, jehož hlas rezonuje s lidmi. Není to jen naštvaná mluvící hlava před mikrofonem. Skutečně říká věci, s nimiž Italové souzní. Věci, o kterých Meloniová mluví, dávají smysl a mají přímý dopad na obyčejné lidi. A způsob, jakým tyto věci říká, vzbuzuje v posluchačích pocit hrlosti.

Co však Meloniová říká? Nechme mluvit ji samotnou. Meloniová je předsedkyní strany *Fratelli d'Italia*, Bratři Itálie. V systému více stran je „téma“ nebo motto strany velmi důležité. Jste-li italský volič a máte na výběr z několika desítek stran s politiky, kteří nemusí být nutně loajální ani ke svým stranám, to jediné, čeho se můžete při volbách držet, je heslo vyvěšené na autobusu nebo to, jež neustále vykřikují před vaším domem.

Foto: fratelli-italia.it

Heslo strany *Fratelli d'Italia* zní „Bůh, vlast a rodina“. Je to slogan, který převzali od hrdiny italského republikánství Giuseppe Mazziniho. Mazzini je jméno, s nímž se běžně setkáte po celé Itálii. Jsou po něm pojmenovány stovky náměstí a ulic. Je tedy obecně uznávanou „kladnou“ historickou postavou. Abych se vyjádřil jasněji – zatímco média s jakousi posedlostí spojují stranu Meloniové s populárním padouchem Mussolinim, politická filozofie Meloniové má ve skutečnosti kořeny spíše v myšlení populárního dobráka Mazziniho. Níže uvádím překlad toho, co Meloniová odpověděla moderátorovi na otázku ohledně hesla její strany. Debata proběhla v září těsně před parlamentními volbami. Zvýraznění bylo přidáno.

Moderátor: „Chtěl bych se držet tématu identity Bratří Itálie: Bůh, vlast a rodina. Není tato identita již trochu v rozporu s moderní dobou? Nemá poněkud starobylou pachutí?“

Meloniová: „Podívejte, já se považuji za konzervativce. Takže si nemyslím, že Mazziniho heslo Bůh, vlast a rodina – a musíte si uvědomit, že je to Mazziniho heslo –, nemyslím si, že musí nutně kolidovat s moderní dobou. Co vlastně znamená? Znamená to bránit identitu. Jakou identitu? Právě identitu naší společnosti, evropskou identitu. Znamená to, že rodina je základem naší společnosti, hlavní sociální záchranou sítí, kterou máme. Znamená to, že naše vlast a naše vlastní identita nás spojuje – dokonce i přímo zde [diskutující s moderátorem]!“

Neznamená to, že když se hlásíte

k vlastní identitě, tak již nepovedete dialog s ostatními! Podívejte se: slovo respekt pochází z latinského slova *respicere*: ohlížet se na druhého. A právě když víte, kdo jste, můžete brát ohled na druhého. Vlast je základ. Rodina je základ a podle mého názoru je základem také náboženská identita.

Protože křesťanství nás kromě jiného dokonce učí vážit si sekulárního státu. Nejde o to někomu vnucovat, v co věříte. Jde o to, abychom nezapomněli, že křesťanské hodnoty jsou součástí naší civilizace.

Věříme v solidaritu, protože nás jí naučilo křesťanství, věříme v sekulární stát, protože nás tak učí křesťanství, Věříme v úctu, protože nás jí učí křesťanství atd. atd. atd. Nemyslím si, že je třeba tuto identitu skrývat, abychom mohli mít úctu k druhým. Tomu naopak věří levice, která paradoxně odstraňuje kříže z učeben našich evropských škol a následně souhlasí s tím, aby celé čtvrti byly v područí islámského práva šaría –, což je záležitost, kterou upřímně řečeno nechápu.

Bez ohledu na to, zda jsou tyto výrocky Meloniové v souladu s katolickým učením, či nikolím, nelze popřít, že v porovnání s alternativou jsou její slova zcela konkrétní. S jakou alternativou? S pokračováním toho, co Italové nechtějí. A i když Meloniovou možná nevolili všichni, italské politické klima je známé tím, že se lidé přiklání k podpoře svých politických vůdců. Meloniová je obecně vzato oblíbená, zejména u žen. Její rétorika se nese ve stylu přímočarých proslovů a bojovného pokřiku zdůrazňujícího sílu tradice v rámci italské kultury.

Meloniová se podle mého názoru pokouší o přizpůsobení vlády kulturním hodnotám národa. Italové jsou národ. Jsou národem lidí zaměřených na rodinu. Jsou národem zbožných lidí. Když to mnozí Italové slyší, vzpomínají na lepší časy a najednou si uvědomují, v jakém úpadku je nyní jejich společnost. Proto mají slova Meloniové takový ohlas. Protože jasnost, kompetentnost a humor jejího projevu tváří v tvář kritikům jí dodávají téměř takové vážnosti, jako by šlo o biblickou soudkyni.

Ač nyní riskuji, že se budu vyjadřovat příliš teologicky, nemohu si pomoci, ale musím o ní uvažovat ve světle tak silných ženských postav, jež nacházíme mezi svatými, jako je například Kateřina Sienská, která svými každodenními ranními cestami do svatopetrské baziliky zcela zastínila kleriky své doby. Nebo myslím na Deboru, která Bárakovi vyčetla, že je příliš slabý na to, aby přijal výzvu k boji se Síserou. „Na cestě, kterou půjdeš, se neproslavíš, Hospodin totiž vydá Síseru do rukou ženy.“ Bárakovu liknavost Bůh nahradil Debořinou velkodušností. Bárak selhal, Debora uspěla. Bárak je zapomenut, Debora připomínána. A Meloniová hovoří Debořiným stylem.

Proto vzbuzujeme takové obavy! Protože nechceme vytvářet obrovské zástupy! Budeme bránit Boha, vlast a rodinu! To jsou věci, k čemu mají tito lidé takový odpor! Protože nebudeme otroky! Nebudeme pouhými konzumenty.

Tak hovoří tato žena. Zdá se, že její slova promlouvají přímo k srdci. Giorgia Meloniová bude muset při nástupu do své nové funkce čelit mnoha problémům, a jelikož Bůh je koneckonců soudcem, lze podle mého názoru oprávněně říci, že její vítězství je vítězstvím křesťanských hodnot v Itálii.

Vincenzo Randazzo
OnePeterFive
Přeložil Pavel Štička

Vincenzo Randazzo
publicista

KARL RAHNER A MLČKY PŘIJÍMANÝ RÁMEC (VĚTŠINY) MODERNÍ TEOLOGIE

Zajímavá poznámka Charlese Coulomba v jednom nedávném článku, že Pius XII. navzdory veškeré své nesmlouvavosti vůči dogmatickému modernismu dovolil Otcí Karlu Rahnerovi, S. J., aby byl editorem prestižního Denzingerova díla, mě inspirovala k tomu, abych se začal zabývat otázkou Rahnerovy teologie a jejího nesmírného vlivu na diskusi v rámci současného katolictví.

Jeho vliv je tak silný, že už ani není vnímán, ale úspěšně vytvořil určité prostředí, soubor implicitních předpokladů, mentální tíživou atmosféru, v níž mnozí teologové a studenti pracují, aniž by si uvědomovali, že je spíš rahnerovská než katolická. Tak jako po staletí téměř každé teologické a duchovní dílo neslo nezaměnitelný otisk sv. Tomáše – ať už byl výslovně citován, nebo ne – i nezaměnitelný otisk tohoto innsbruckého jezuita lze nalézt téměř všude, a to i u autorů označovaných jako „konzervativní“.¹

Postavu Rahnerovy velikosti, která publikovala desítky svazků hutné látky, nevyhnutelně není snadné shrnout a následující „celkový obraz“, tu předkládám s plným vědomím toho, že bude postrádat nuance. Jsem však přesvědčen, že tu určitý celkový obraz působí – že přesně víme, co obnáší, a že pro zhodnocení jeho vlivu a položení zásadních otázek o něm postačí. Každý myslitel má určité vůdčí myšlenky, které se spojují kolem několika hlavních témat, a pokud se člověku podaří zjistit, jaké to jsou, získá tím svého druhu „klíč“ ke zbytku.

Revoluční povahu rahnerovské teologie lze vidět pouze na pozadí tradičního výkladu křesťanského učení. Kdybychom byli nuceni pokusit se shrnout tradiční výklad do jednoho odstavce, vypadal by asi takto.

Bůh, který je tři Osoby v jedné přirozenosti, stvořil člověka, aby mu při-

Karl Rahner. Foto: wikimedia

nesl věčnou blaženost ve spojení s ním. Prvnímu člověku, Adamovi, byly svěřeny nadpřirozené dary, nezbytné k tomu, aby k tomuto spojení dospěl, a měl je předávat všem svým potomkům. Adam proti Bohu zhřešil, čímž o tyto nadpřirozené dary přišel a svým potomkům místo nich předal své hříchy, takže se každý z nás rodí se *skutečnou vinou*, ačkoli ne s vinou *osobní*. Protože se sami nemůžeme zachránit, druhá Osoba Trojice na sebe vzala lidskou přirozenost a stala se člověkem, známým jako Ježíš Kristus, a nabídla svůj život jako oběť za všechny lidi. Každý, kdo v tuto oběť uvěří a řídí se Kristovými pokyny, jak se k této oběti připojit, může být od Adamova i od svých vlastních hříchů zachráněn a může dojít věčné blaženosti ve spojení s Bohem.

Rahnerova velká myšlenka

Rahner staví do samotného středu křesťanství jednu novou myšlenku. Jde

o pojem „transcendentální zkušenost“. Je těžké přesně pochopit, co tím myslí, ale přinejmenším to lze alespoň trochu přiblížit. Zatímco všichni tvorové jsou omezení a smrtelní, člověk je jediná stvořená bytost, která dokáže uvažovat o svých omezeních a konečnosti; v těchto svých úvahách o nich svá omezení překračuje a dostává se k „transcendentnu“, k Absolutnímu tajemství, které ho volá a nabádá, aby se posunul za svoje vlastní meze. Toto Absolutní tajemství, „koncept transcendence“, je tím, co křesťané nazývají Bohem. A protože člověk ve všem, co dělá, funguje v rámci svých omezení, pak každý čin člověka implicitně obsahuje něco transcendentálního, co pouze čeká, až se nad tím člověk zamyslí a učiní to explicitním; tudíž Bůh (který je oním Tajemstvím, objeveným v transcendentální zkušenosti) představuje implicitní horizont každého lidského jednání.

Ačkoli člověk nemůže plně pochopit, k čemu ho to Tajemství volá a nabádá,

¹ Přirozeně je většina teologického světa rozhodně „postrahnerovská“ v tom smyslu, že jsme opustili dokonce i ta chabá pouta k Tradici, která u něho lze najít. Stačí se podívat na konference Americké teologické společnosti (CTSA), a uvidíme rozklad teologie na politicky angažované, hypermodernistické či historicko-revizionistické a historicko-relativistické tlachání.

Foto: Lawrence OP

ve skutečnosti jde o Boží volání k blaženému patření. Základní povinností člověka v jeho životě je tedy na toto volání k transcenci odpovědět a usilovat o spojení s Absolutním tajemstvím, které je naprosto mimo něj a zároveň důvěrně blízko jako obzor každého jeho jednání. Pokud to člověk dělá, je spasen.

Rahner změnil výklad křesťanství

Vzhledem k tomu, že zásadním problémem spásy je teď toto volání k transcenci, jež je nezbytnou součástí samotné povahy člověka, je zřejmé, že základní nauky křesťanství potřebují „nový výklad“.

Především nauka o prvotním hříchu musí prostě zmizet, neboť se sama vydává za zásadní problém spásy. Rahner tedy říká, že prvotní hřích není něco, co se předává biologicky, aktem početí – tato představa je podle něj určitou mytologií –, ale spíš poskvrnění našich činů celou historií, která se odehrála před námi. Například dejme tomu, že od svého otce zdědím miliony, které získal nepoctivě. Nehledě na to, co s těmi miliony udělám, i kdybych je věnoval na dobročinné účely, můj skutek bude poskvrněn tím, že ty miliony nebyly získány poctivě. Podobně pokud si v obchodě koupím banán z farmy, kterou vlastní zlí lidé, jejich předchozí skutky můj nákup toho banánu poskvrní, i když o nich samotných nic nevím. To všechno jsou příklady prvotního hříchu. Biblická zpráva o tom, že již první lidé začali poskvřovat skutky svých potomků, ve skutečnosti není založena na historii, ale představuje spíš logický úsudek z nynějšího stavu věci: po-

kud se to tak má dnes, uvažoval biblický autor, pak to tak jistě bylo i na začátku. Takové je Rahnerovo podání prvotního hříchu.

Dále je nutno změnit výklad Kristova vtělení. Už nemůže být chápáno tak, že Bůh sestoupil na zem, aby zaplatil dluh, který jsme sami splatit nemohli. Místo toho zdůrazňujeme, že v Kristově vtělení je Bůh dokonale sjednocen s člověkem. Ježíš je příklad člověka, který dokonale reagoval na Boží výzvu k transcenci a žil ve spojení s Tajemstvím. (Připadá mi, že v tomto ohledu by se Rahnerovi líbilo být nestoriánem, ale tváří v tvář tak jasnému církevnímu učení proti nestoriánství toho není schopen. Místo toho tvrdí, že Kristovo božství sice musíme uznávat, ale jeho význam bychom měli snížit ve prospěch jeho lidství.)

Zejména je třeba reinterpretovat ukřižování. Je zcela chybné chápat ukřižování jako „oběť“, která je cenou za naši spásu, přestože je takto popisováno v Bibli. Podle Rahnera Kristus při ukřižování dokonale odpověděl na výzvu k transcenci – dokonaleji, než jak kdy odpověděl či odpoví kterýkoli jiný člověk – a dokonale tak vykonal to, k čemu je svou povahou povolán každý člověk. Tím, že známe Kristovu odpověď a poznáváme se v ní, můžeme mít na Kristově dokonalé reakci podíl. Ukřižování je tak „skutečným symbolem“ naší spásy.

Nyní je zřejmé, že když všichni lidé ve všech dobách alespoň *implicitně* prožívají povolání k transcenci, vyplývá z toho, že všichni lidé ve všech dobách alespoň *implicitně* přijímají zjevení vnitřní podstaty Kristova ukřižování. Jestliže

tedy člověk na tuto výzvu reaguje, naplňuje svým životem podstatu křesťanství a může být nazván „anonymním křesťanem“. Explicitní křesťanství má samozřejmě nesmírnou výhodu, protože rozpoznat se v evangelijní zprávě o Kristově vtělení a ukřižování je velmi užitečné pro to, aby člověk mohl plně reagovat na výzvu k transcenci, ale být explicitně křesťanem není nezbytné.

Není tedy těžké pochopit, že všichni upřímní křesťané, bez ohledu na svou denominaci, naplňují podstatu křesťanství. Stává se jasným, že jak na to poukázal 2. vatikánský koncil, existuje hierarchie pravd, z nichž některé jsou důležitější než jiné, přičemž konkrétně základní problém usilování o transcenci je důležitější než všechny ostatní nauky. Rahner proto vyzýval k okamžitému institucionálnímu sjednocení všech křesťanů bez ohledu na jejich konkrétní doktrinární odlišnosti.

Rahnerova Trojice

Ačkoli Rahnerovy představy o Trojici logicky patří spíš na začátek této eseje, připadalo mi, že kdybych jeho trojiční představy umístil na jejich logické místo, narušilo by to myšlenkový tok výše uvedeného výkladu. V zásadě se podle něho Absolutní tajemství, které se ukazuje každému uvažujícímu člověku, projevuje právě jako Tajemství, zatímco tradiční učení o Trojici představuje pokus formulovat něco o vnitřním životě Tajemství, přičemž snažit se o něco takového je absurdní. Rahner proto zdůrazňuje, že o Trojici je nutno uvažovat jako o oikonomické (překládáno též jako *ekonomické* – pozn. překl.) Trojici: Bůh jako stvořitel je Otec, Bůh jako vtělený spasitel je Syn a Bůh jako činná milost v nás je Duch svatý. (Opět, jak jsme již viděli v souvislosti s jeho nestoriánskou christologií, i v trojiční teologii se zdá, že Rahner by rád byl modalistou.² Nezapou-

² Rahnerův *Grundaxiom* zní: „Oikonomická Trojice je imanentní Trojicí a naopak.“ (*The Trinity*, do angl. přel. Joseph Donceel [New York: Crossroad Publishing, 1997], 22; česky citováno z Pavel Roubík, *Bůh uprosřed své církve: Teologie Friedricha Mildembergera* [Praha: Karolinum, 2020], 50). Všimněte si, že říká „je“, nikoli že oikonomické je projevem či pokračováním imanentního.

Andrej Rublev: Nejsvětější Trojice (1425)

mínejme, že typickým rysem modernistů je mít pochopení pro rané hereze, které církev zavrhlá.)

Rahnerovo popření křesťanství

Výše představená syntéza je můj vlastní výklad vodítek, důrazů a bagatelizací v Rahnerově díle; on sám by můj popis mohl odmítnout jako nepřesný a jistě by ho byl také odmítl, i kdyby jen z politických a rétorických důvodů. Šířitelé hereze si zřídka kdy přejí být známi takto a raději se přiživují na úspěchu ortodoxie. Není však pochyb o tom, že Rahner skutečně zcela jasně říká, že transcendentní zkušenost je základní myšlenkou v celé jeho teologii, a jasně platí, že když člověk tuto základní myšlenku použije jako klíč k reinterpetaci křesťanského učení, jeho proslulé věroučné výstřednosti najednou zapadají do sebe a tvoří monolitickou syntézu. Pokud je to, co jsem o Rahnerovi napsal, pravda, pak se nedopouští hereze jen v tom či jiném učení, ale jeho teologie je spíš systematicky nekřesťanská, neboť podkopává dogmatické křesťanství u jeho základu.

Je jediné čestné uvést několik standardních vyvažujících skutečností. Rozhodně nezpochybnuji osobní odhodlání Karla Rahnera žít v souladu s křesťanskou vírou, jak ji (mylně) chápal, ani jeho dobrou vůli. Jeho dvaadvacet let trvající platonický milostný vztah s vdovou a dvakrát rozvedenou německou

spisovatelkou Luisou Rinserovou, s níž si mezi roky 1962 a 1984 vyměnil zhruba čtyři tisíce dopisů – ukazuje, že jakkoli byl pomýlený, zůstal věrný svému slibu celibátu a řádovému pojetí života. Možná měl ty nejlepší úmysly na světě, když se snažil křesťanství od základů předělat, patrně pro dobro nejzáhadnějšího z tvorů, „moderního člověka“, v jehož jménu byla i celá liturgie vykořeněna, převrácena a proměněna. Zdá se, že si Rahner celý život přál být „synem církve“ a řekl mnoho věcí – například ve svém vystoupení proti Hansi Küngovi –, které přesně zapadají do tradice církve.

Nicméně výše uvedenou souhrnnou kritikou si jsem jist, tím spíš, když Rahnera v podobném duchu jako já ostře kritizuje i tak populární a kontroverzní teolog jako (bývalý) jezuita Hans Urs von Balthasar; stačí se začíst do Balthasarovy knížky *Kordula anebo Vážný případ* (III.3) a také do páté eseje v jeho spise *New Elucidations* (v něm. orig. *Neue Klarstellungen*), nazvané „Náboženství lidstva a náboženství Ježíše Krista“. Balthasar nejprve definuje ústřední podstatu osvícenství jako „změnu od teocentrického pohledu k antropocentrickému“, což „pro náboženství... znamená změnu od pozitivního historického náboženství k náboženství platnému obecně pro člo-

věka, který je v podstatě náboženský“.³ To vede k názoru, že:

Pozitivní dogmata, založená na historii, jsou transcendentně nastíněna v lidské přirozenosti. Když je člověk schvaluje, vždycky tím přinejmenším potvrzuje také své vlastní bytí. A protože náboženská lidská bytost v podstatě usiluje o spojení mezi sebou a Bohem, všechna světová náboženství a další světonázory by mohly být označeny jako hledající christologie... Každou formu pozitivního historického náboženství je tedy možné a čím dál víc nutné redukovat na lidské náboženství... Tyto dva modely náboženské univerzality jsou neslučitelné: Ježíšův absolutní výrok, že „nikdo nezná Otce než Syn“, nelze podřizovat „vnitřně dobré“ lidské přirozenosti, která sama od sebe (navzdory nejasnostem a navzdory Kantovu „radikálnímu zlu“) zná pravdu a může si ji přisvojit.“⁴

Balthasar pak prochází řadu dogmat, která by musela být „reinterpretována“ (přesně jak jsme o tom mluvili výše); snad bude stačit následující příklad (všimněte si, že odlišně psané výrazy jsou v doslovném znění převzata od Rahnera):

Názor, že Ježíš místo nás zemřel za naše hříchy..., je v podstatě nemyslitelný. Vzhledem k tomu, že veškerou pravou spásu lze vnímat jako odehrávající se pouze v rámci uplatňování vlastní svobody jedince (slovo „sebevypoupení“ naprosto dává smysl) a že na druhou stranu Boha nelze přimět, aby změnil názor, kříž nemůže být nic jiného než vrcholné kvazisvátočné znamení, že Bůh byl [s člověkem] vždy usmířen.“⁵

To má jen krůček k univerzalizmu v obojím smyslu tohoto slova: za prvé, po zvážení všech okolností nakonec existuje jen jedno náboženství, přestože ve své lidské slabosti a předpojatosti diverzifikujeme jeho vyjádření a kvůli nedostačitému metafyzickému a psychologickému proniknutí do jeho podstaty o ně vedeme spory, a za druhé nelze mluvit o ztracení, neboť božská jiskra v nás

3 Hans Urs von Balthasar, *New Elucidations*, do angl. přel. Sister Mary Theresilde Skerry (San Francisco: Ignatius Press, 1986), 75.

4 Balthasar, 76–77

5 Balthasar, 80–81.

všech se musí vrátit k Bohu.

I když zmíněná esej v knize *New Elucidations* obsahuje od začátku do konce souvislou kritiku Rahnera, kdy ho formou kurzívou psaných úryvků hojně cituje, jediný přímý výpad proti Rahnerovi jmenovitě obsahuje osamocená poznámka pod čarou na samém konci.⁶ V této poznámce se Balthasar vyjadřuje zcela přímo a já jeho postoj naprosto schvaluji:

V žádném případě netvrdím, že jsem zde předložil (či „vyložil“) Rahnerův hlavní záměr; je zřejmé, že jeho myšlení jako katolického teologa je subtilnější a diferencovanější. Avšak navzdory všem zpomalujícím vsuvkám vychází najevo základní formální struktury. Připadalo mi tudíž přínosné vybrat určité výroky – poté, co

6 Poznámky pod čarou nikdy nepodceňujte! Například Maritain ve svém díle *Umění a scholastika* vyvrací Kantovu *Kritiku soudnosti* v poznámce pod čarou.

jsem je vytáhl z jejich tlustého ochranného obalu –, abych ukázal, že svou vlastní dynamikou „vedou tam, kam jste jít nechtěli“, a sice k „transcendentní jednotě náboženství“, jak se píše v nově redakčně upraveném díle Frithjofa Schuona: „Tato transcendentní jednota má být skutečněována čistě duchovně, aniž by se zpronevěřovala jakékoli individuální formě. Kontrastní prvky těchto forem už tuto jednu univerzální jednotu neoslábují o nic víc, než nakolik barvy brání přenosu jednoho, bezbarvého světla.“⁷

Nehledě na to, co si myslíme o dalších aspektech teologie Hanse Urs von Balthasara, zde má nepochybně pravdu. Karl Rahner vede tam, kam jít nechceme – ven z dogmatického, konfesijního, spásného křesťanství, od tradiční víry katolické církve do pustých a prázdných zákoutí modernistického vnitřního „ná-

7 Balthasar, 86–87.

boženského citění“, subjektivních prožitků a pseudomysticismu, labyrintu, který vychází z ega člověka a vede zase jen k jeho egu, přestože je oděný nádherou vypůjčenou z konvenčního náboženského jazyka. Trojjediný Bůh, Světlo, Logos, Život a Láska, nás v Kristu Ježíši, jeho zkrvaveným křížem a tělesným vzkříšením zve prostřednictvím sedmi svátostí z tohoto temného bludiště ven do jeho věčné slávy.

Peter Kwasniewski
OnePeterFive

Přeložila Alena Švecová

Peter Kwasniewski, PhD
spisovatel, publicista a skladatel

NA TENKÉ HRANĚ

Jak je to s morálkou v oblasti plastické chirurgie a co vlastně znamená tetování? Sebezmračení? Dostali jsme dva zajímavé čtenářské dotazy. (Přidáte další? Co se vám honí hlavou? Rádi budeme hledat odpovědi s vámi!) Tentokrát jsme oslovili morálního teologa z Cyrilometodějské fakulty Univerzity Palackého P.ThLic. Jan Poláka, Ph.D. a na přímé dotazy přinášíme přímé odpovědi.

Nikdy jsem nad (ne)moralitou plastické chirurgie nepřemýšlel. Ale dává mi smysl, že „oprava deformací“ je z hlediska morálky žádoucí, zatímco „vylepšování“ pomocí plastiky je morálně špatné. Moje otázka zní: Kam patří liposukce?

Nejprve je třeba od sebe jasně odlišit dva hlavní typy zákroků, jimiž se plastická chirurgie zabývá. Jde o rekonstrukci vrozené anomálie (např. rozštěp patra) nebo získaného defektu (např. popálenina nebo znetvořený obličej po autohavárii). V této souvislosti hovoříme o plastické rekonstrukční chirurgii, která je z etického hlediska naprosto v pořádku. Složitější je, když se někdo nechá operovat čistě z estetických důvodů. Ani tady však není vše černobílé. Pokud někdo svým vzhledem trpí, je třeba to brát vážně. Nikdy nepronikneme do toho, co druhý

prožívá. Na druhou stranu je ale nutné si položit zásadní otázku, odkud se toto utrpení bere a z čeho vzniká. Každou vnitřní bolest chirurgický zásah nevyřeší. Řezat do těla by mělo být vždy až to poslední řešení, když se psychoterapie ukázala neúčinná.

A nyní k liposukci. Obecně se každý lidský skutek z hlediska morálky posuzuje podle tří faktorů: materie (předmětu) konání, úmyslu a okolností. Co se týká materie, je důležité vzít na vědomí lékařská rizika: invazivitu zákroku (je rozdíl např. mezi suchou a tumescentní liposukcí), množství odsátého tuku, konkrétní zdravotní rizika spojená s danou osobou (např. různé alergie, je-li kuřák apod.) nebo finanční zátěž pro daného jedince. Úmysl musí být vždy správný – tzn., mělo by jít především o terapii. Nelze ospravedlnit, když se někdo nechá operovat např. proto, aby si zvýšil *sex appeal* a poté jako

pornoherc vydělal spoustu peněz s tím, že finančně zajistí svoje děti. Tady platí důležitá zásada: „Cíl nesvětí prostředky“. Stejně tak nemohu podstoupit operaci za okolností, které jsou pro mě a pro celou moji rodinu nepřijatelné. Např. není správné, abych dal za *facelift* obrovskou sumu (v USA i na splátky) a zadlužil tím svou rodinu, když mám tři děti a splácím hypotéku na byt. Liposukci by se rovněž neměl podrobovat ten, kdo se nedokáže ovládat v příjmu potravy a žije sedavým způsobem života. Tímto zákrokem se totiž nedá léčit ani běžná obezita ani např. strie. Odsátí tuku je však rozhodně na místě, jedná-li se o patologickou obezitu (lipedém, elefantiáza). Záleží tedy na konkrétním případě.

Pomůckou při praktické rozvaze může být i informace, které zákroky proplácí zdravotní pojišťovna a které nikoliv. Většinou proplácí ty, jež jsou eticky přijatelné,

Foto: Savannah Class / Unsplash

tz. takové, které vnímá jako skutečnou (nikoliv diskutabilní) patologii. V případě liposukce se nejedná o malé vady na kráse (celulitida, strie, malý nadbytek tuku), jež nejsou spojeny s žádným orgánovým deficitem, ale jde o zásadnější potíže. Výše zmíněný lipedém může např. provázet bolest, problémy s chůzí apod. Podíváme-li se na statistiky estetických zákroků ve světě, zjistíme, že liposukce se nachází dlouhodobě na předních místech nejžádanějších zákroků. Nelze se tedy ubránit podezření, že estetičtí chirurgové ji provádějí i tehdy, když by neměli. Celá záležitost je pak i otázkou svědomí operátora, který by měl mít na paměti především dobro pacienta, tzn. sledovat terapeutický cíl; snažit se odhalit skutečný motiv, kvůli němuž je konkrétní člověk v jeho ordinaci a především odolat finančnímu pokušení a to i tehdy, když např. ve své ordinaci nemá splacené nové vybavení apod. Z Hippokratovy přísahy je stále platná zásada: *Primum non nocere* (Především neškodit).

Obecně lze říci, že jakákoliv estetická operace by měla mít za cíl podtrhnout autenticitu konkrétní osoby, nikoliv ji zastřít. Jejím cílem je dát vyniknout lidskému tělu v jeho přirozené kráse, ne vytvořit chodící monstrum. Každý sám si tedy musí zodpovědět, jestli liposukce v jeho případě sleduje tento cíl. Z tohoto důvodu je velmi důležitá hluboká sebereflexe, případně doplněná dialogem s životním partnerem nebo psychologem. Základem je holistický přístup ke kráse lidského těla, k níž Tomáš Akvinský vedle integrity a proporce řadí i (vnitřní) jas.

Je tetování (sebe)zmrzačení?

Místo odpovědi „ano“ či „ne“ se pokusím upozornit na několik aspektů, které je

třeba vzít při etickém zhodnocení tohoto fenoménu na vědomí. V současné době existuje několik druhů tetování (základní rozlišení: černé, barevné, henou). Každé z nich se provádí jinou technikou (použití jehel, vláskování) a je spojeno s jinou mírou invazivity, a tím i zdravotní rizikovosti. Je rozdíl nechat se tetovat např. černou tuší nebo barevným pigmentem, přičemž druhá možnost je ze zdravotního hlediska mnohem riskantnější. V této souvislosti je na místě položit si otázku, jestli někdo kontroluje skutečný obsah tetovacího barviva. Evropská unie vydala v této záležitosti několik nařízení (např. EU 2020/2081), v nichž omezuje používání látek, které jsou potenciálně karcinogenní. Tetovací barviva, vpravená do těla, sice zůstanou na zvoleném místě, avšak jejich rozpustné složky se v relativně krátkém čase roznesou do celého těla. V dlouhodobém horizontu pak tyto částice mohou představovat hrozbu pro vnitřní orgány nebo pro kůži. Člověk, který uvažuje o tetování, by si tak měl uvědomit, že se jedná o zákrok, který může negativně ovlivnit celý jeho další život. Je rovněž nutné vzít v potaz, že každý organismus na tetování nereaguje stejně. Žádný tatér není schopen zaručit, že tělo konkrétního klienta nebude na cizí látku reagovat alergií, ekzémem, špatným hojením nebo že daná procedura bude mít optimální estetický výsledek.

V morálce platí zásada proporcionality, tzn. čím invazivnější zásah do těla, tím větší by mělo být jeho ospravedlnění. Jestli se tedy někdo rozhoduje nechat se tetovat, měl by si na prvním místě zjistit, jaké zdravotní riziko podstupuje a to v dlouhodobém horizontu. Tetování může být vyloučené už jen na základě

těžké alergie na určitou látku.

V současné době roste počet mladých lidí, kteří mají zájem o *body art*. Nechali se někdo tetovat ve dvaceti letech, je možné, že si to ve čtyřiceti rozmyslí a svého činu bude litovat. Proto je též nutné vědět, jak se „kérka“ odstraňuje a co je s tímto zákrokem spojeno. Nabízí se zde v zásadě tři možnosti, přičemž žádná z nich není zcela bez vedlejších účinků. První způsob je nechat si tetování odstranit chirurgicky. V tomto případě je ale třeba počítat s jizvou, která po zákroku zůstane. Do určité míry je možné ji „vyretušovat“ laserem, ale vždy na kůži zůstane nějaká „památka“. Další variantou je nechat si tetované místo zbrousit. Výsledkem je však kromě odstranění ornamentu i „výbrus“, který na kůži zůstane. Třetí možností je nechat si podkožní pigment odstranit laserem. Podstata tohoto zákroku spočívá v tom, že laser roztrhává podkožní pigment na mikročástice a tělo je poté vstřebává. Po zásahu tak sice nevznikne žádná jizva, otázkou ale znovu zůstává, co vstřebané barvivo způsobí v lidském těle po několika desetiletích? Zatím na to dost dobře neumíme odpovědět, protože nemáme k dispozici dostatek studií, které by tento problém mapovaly v dlouhodobém horizontu.

Kdybychom zkoumali celkovou etickou (ne)přijatelnost tetování, museli bychom se ptát i po dalších věcech, např. jaký ornament si kdo nechává vytetovat (u věřícího křesťana také v návaznosti na Lv 19,28 a na 1 Kor 6,19) a z jakého důvodu. Museli bychom řešit i otázku finanční náročnosti u konkrétních jedinců. Bylo by třeba se ptát, jestli tyto osoby tetováním nevyvolávají ve svém okolí pohoršení či skandál (zdravotní sestra, farář) a vhodně působí na malé děti (učitelka v mateřské školce) apod.

P. Jan Polák

P. ThLic. Jan Polák, Ph.D.
vyučující na CMTF UP Olomouc a člen
etické komise Arcibiskupství olomouckého

NEJPRVE CO NEJNALÉHAVĚJI VYZVĚTE KRISTA, ABY PRÁCI PŘIVEDL K DOKONALOSTI

Senátorka a právnička, bývalá ministryně spravedlnosti a předsedkyně Unie rodinných advokátů dr. Daniela Kovářová v říjnu, krátce po svém zvolení do horní komory českého parlamentu, oznámila, že v senátu chybí institut, který by se zabýval, resp. chránil rodinu. Ani ne do měsíce z její iniciativy vzešel senátní podvýbor pro rodinu, v jehož čele stojí senátorka MUDr. Jitka Chalánková. Protože obě nerady vidí prázdna slova, hned započaly činem. Přišly s návrhem, aby senát ocenil každoročně manželské páry, které ve věrnosti spolu žijí padesát a více let. V tomto směru by tyto páry nejen ocenil, ale také s jejich souhlasem zveřejňoval jejich životní příběhy pro povzbuzení ostatních a na důkaz, že když se chce (a Pán Bůh dá), všechno jde. Dalo se očekávat, že se vzedme vlna pokrokového levicového křiku. Prý je to nesmysl, kdo ví, co se v těch rodinách odehrává(10), je to absolutní ignorance homosexuálně žijících partnerství, diskriminuje to ty, co v manželství prostě smysl či životní cestu nevidí, no a také ty, kterým vztahy nevydrží. Senátorka Šípová, která přirozeně též kvůli své životní cestě vidí návrh kriticky, říká: „Zasazovala jsem se o to, aby v horní komoře vznikla komise pro rovnost mužů a žen. Místo toho tu máme podvýbor pro rodinu a návrh na tuto cenu.“

„Žijeme v tak moderní době, že heterosexuální páry pokládají manželství za přežitek a prohlašují, že žádný ‚papír‘ na nic nepotřebují. Stejnopohlavní páry zase o manželství usilují a ‚papír‘ potřebují i kvůli právní jistotě dětí, které se v těchto svazcích nerodí. Saša Mitrofanov s horlivostí sobě vlastní ve svém článku vykresluje své bujaré představy o tom, jak by asi někdo chtěl lidem lézt do ložnic, a zapomíná přitom na to, že tajemství svých ložnic mnozí za hlasité podpory některých politiků a celebrit dobrovolně odkrývají

Foto: © Miroslav Novotný / Člověk a Vira

každoročně na ulici. Tak jen pozdvihám své oči, srdce i mysl k nebi s prosbou, aby nám Pán Bůh zdravý rozum zachovati ráčil,“ napsala ale výstižně na svém profilu na facebooku Mgr. Blanka Vildová, členka KDU-ČSL a sociální pracovnice.

K tomu *Český rozhlas*, který paradoxně ve stejném čase, kdy proaktivními rozhovory v podstatě předpojatě přistupoval k interview se senátorkami Chalánkovou a Kovářovou (např. zazněla otázka – „A nezdá se vám, že podobný krok přilévá olej do ohně v těchto válkách mezi zastánci manželství, jako svazku mužů a ženy a těmi, co prosazují manželství pro všechny?“), spustil novou soutěž. Jmenuje se „Zlatá láska“, jeho ambasadory jsou herci Carmen Mayerová a Petr Kostka. Z anotace cituji: „Zlatá manželství, která prověřil čas. To nejceněnější, co můžeme dávat i přijímat, je láska. Zlatou svatbu mají podle tradice uspořádat děti svým rodičům jako poděkování. My vám s tím pomůžeme – přihlaste své rodiče nebo prarodiče, kteří jsou spolu v manželském svazku 50 a více let, do našeho nového

pořadu Zlatá láska. Budeme vyprávět vaše příběhy, sdílet vaše zkušenosti, prožívat romantické a dojemné chvíle.“

Víte, čím trpí mnozí lidé v 21. století? Úspěchoholismem! Kombinování, zvýšené úsilí, dlouhé hodiny strávené v práci, tréninky a učení. Navíc hektolitry kávy, což umožní udržet koncentraci, energii a zlepšit výsledky. A naděje, že jednou bude čas na chvíli oddechu... Úspěchoholismus lze rychle diagnostikovat prostřednictvím zkušenosti se selháním. Pokud možnost neúspěchu nebo omylu vyvolává panický strach, stres a generuje velké napětí a bere radost ze života, je to známka toho, že máme problém. Pro přepracované a uhoněné úspěchoholiky jedna rada od sv. Benedikta, která zaručí, že práce bude odvedena, jak je to nejlépe možné a pro Boží slávu: „*Než se pustíte do jakékoli dobré práce, měli byste nejprve co nejnaléhavěji vyzvat Krista, našeho Pána, aby ji přivedl k dokonalosti.*“ Je to jednoduchý tip, ale jeho plody jsou bohaté.

-zd-